

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	13
WSTĘP	17
ROZDZIAŁ I ISTOTA GLOBALNEGO ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCIOWYM.	31
I.1. ISTOTA GLOBALNEGO ZARZĄDZANIA	32
I.1.1. Pojęcie globalnego zarządzania	32
I.1.1.1. Etymologia pojęcia globalnego zarządzania	33
I.1.1.2. Rozumienie i próba definicji globalnego zarządzania	38
I.1.2. Koncepcja globalnego zarządzania	46
I.1.2.1. Pojęcie koncepcji globalnego zarządzania	46
I.1.2.2. Globalne zarządzanie w teorii stosunków międzynarodowych	49
I.1.2.3. Treść koncepcji globalnego zarządzania	57
I.1.3. Struktury globalnego zarządzania	75
I.1.3.1. 'Hybrydowość' jako cecha struktur globalnego zarządzania	75
I.1.3.2. Rodzaje struktur globalnego zarządzania	82
I.2. ISTOTA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCIOWEGO.	93
I.2.1. Pojęcie bezpieczeństwa żywnościowego	93
I.2.1.1. Definicja bezpieczeństwa żywnościowego	94
I.2.1.2. Zakres definicji bezpieczeństwa żywnościowego	101
I.2.1.3. Bezpieczeństwo żywnościowe a bezpieczeństwo międzynarodowe	105
I.2.2. Evolucja koncepcji bezpieczeństwa żywnościowego	109

ROZDZIAŁ II UWARUNKOWANIA GLOBALNEGO ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCIOWYM	121
II.1. PROCESY GLOBALIZACJI JAKO NOWE JAKOŚCIOWO ŚRODOWISKO ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCIOWYM	122
II.1.1. Istota procesów globalizacji	123
II.1.2. Zależności pomiędzy procesami globalizacji a globalnym zarządzaniem bezpieczeństwem żywnościowym	128
II.1.3. Wpływ procesów globalizacji na globalne zarządzanie bezpieczeństwem żywnościowym	133
II.1.3.1. Wpływ na percepcję bezpieczeństwa żywnościowego	133
II.1.3.2. Wpływ na podmioty zarządzania bezpieczeństwem żywnościowym	135
II.1.3.3. Wpływ na działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego	137
II.2. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCIOWEGO.	141
II.2.1. Istota zagrożeń bezpieczeństwa żywnościowego	142
II.2.1.1. Zagrożenia środowiskowe	142
II.2.1.1.1. Zmiany klimatu	142
II.2.1.1.2. Deficyt wody	148
II.2.1.1.3. Dostęp do ziem uprawnych – <i>land grabbing</i>	154
II.2.1.2. Zagrożenia gospodarczo-społeczne	165
II.2.1.2.1. Produkcja biopaliw	165
II.2.1.2.2. Wzrost liczby ludności	168
II.2.1.2.3. Wzrost cen żywności	175
II.2.1.2.4. Bogacenie się ludności	178
II.2.1.3. Zagrożenia związane z postępowaniem technologicznym	182
II.2.1.3.1. Inżynieria genetyczna – GMO i żywność zmodyfikowana genetycznie	182
II.2.1.3.2. Prawa własności intelektualnej	187
II.2.2. Wpływ zagrożeń na globalne zarządzanie bezpieczeństwem żywnościowym	190
II.2.2.1. Wpływ na percepcję bezpieczeństwa żywnościowego	190
II.2.2.2. Wpływ na podmioty zarządzania bezpieczeństwem żywnościowym	192
II.2.2.3. Wpływ na działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego	194

II.3. ISTNIEJĄCA 'ARCHITEKTURA' ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCIOWYM	196
II.3.1. Struktura 'architektury' zarządzania bezpieczeństwem żywnościowym	197
II.3.1.1. Ideologiczna podbudowa istniejącej 'architektury' zarządzania bezpieczeństwem żywnościowym	198
II.3.1.2. Instytucje działające w obszarze bezpieczeństwa żywnościowego	200
II.3.1.3. Normy i zasady istniejącej 'architektury' zarządzania bezpieczeństwem żywnościowym	206
II.3.2. 'Słabości' istniejącej 'architektury' zarządzania bezpieczeństwem żywnościowym	208
II.3.3. Wpływ istniejącej 'architektury' na globalne zarządzanie bezpieczeństwem żywnościowym	211
ROZDZIAŁ III PRZEDMIOT GLOBALNEGO ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCIOWYM	215
III.1. FIZYCZNA DOSTĘPNOŚĆ ŻYWNOŚCI	216
III.1.1. Istota fizycznej dostępności żywności	216
III.1.1.1. Pojęcie fizycznej dostępności żywności	216
III.1.1.2. Wyznaczniki fizycznej dostępności żywności	219
III.1.1.2.1. Produkcja	219
III.1.1.2.2. Handel	228
III.1.1.2.3. Zapasy	233
III.1.1.3. Sposoby mierzenia fizycznej dostępności żywności	236
III.1.2. Problemy w obszarze fizycznej dostępności żywności	240
III.1.2.1. Problemy w obszarze produkcji żywności	240
III.1.2.2. Problemy w obszarze handlu żywnością	249
III.1.2.2.1. Skala <i>mikro</i>	250
III.1.2.2.2. Skala <i>makro</i>	252
III.1.2.3. Problemy w obszarze zapasów żywności	256
III.1.3. Fizyczna dostępność żywności jako przedmiot globalnego zarządzania	259
III.2. EKONOMICZNA DOSTĘPNOŚĆ ŻYWNOŚCI	260

III.2.1. Istota ekonomicznej dostępności żywności	261
III.2.1.1. Pojęcie ekonomicznej dostępności żywności	261
III.2.1.2. Wyznaczniki ekonomicznej dostępności żywności	264
III.2.1.2.1. Poziom dochodów	264
III.2.1.2.2. Ceny żywności	268
III.2.1.3. Sposoby mierzenia ekonomicznej dostępności żywności	271
III.2.2. Problemy w obszarze ekonomicznej dostępności żywności	274
III.2.2.1. Problemy w obszarze dochodów	274
III.2.2.2. Problemy w obszarze cen	282
III.2.3. Ekonomiczna dostępność żywności jako przedmiot globalnego zarządzania	287
III.3. ZDROWOTNA JAKOŚĆ ŻYWNOCI	290
III.3.1. Istota zdrowotnej jakości żywności	290
III.3.1.1. Pojęcie zdrowotnej jakości żywności	290
III.3.1.2. Wyznaczniki zdrowotnej jakości żywności	292
III.3.1.2.1. Stan odżywienia	293
III.3.1.2.2. Bezpieczeństwo żywności	296
III.3.1.3. Sposoby mierzenia zdrowotnej jakości żywności	299
III.3.2. Problemy w obszarze zdrowotnej jakości żywności	301
III.3.2.1. Problemy w obszarze stanu odżywienia	302
III.3.2.2. Problemy w obszarze bezpieczeństwa żywności	308
III.3.3. Zdrowotna jakość żywności jako przedmiot globalnego zarządzania	314
 ROZDZIAŁ IV PODMIOTY GLOBALNEGO ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOCIOWYM.	 317
IV.1. ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE	318
IV.1.1. Organizacje globalne	321
IV.1.1.1. Wyznaczniki podmiotowości	321
IV.1.1.1.1. Mandat	322
IV.1.1.1.2. Zasoby i atrybuty	326
IV.1.1.2. Zakres uczestnictwa i obszary aktywności	334

IV.1.1.2.1.	Organizacje posiadające wyraźny mandat w obszarze bezpieczeństwa żywnościowego: FAO, WFP, IFAD	334
IV.1.1.2.2.	Organizacje uwzględniające bezpieczeństwo żywnościowe w swojej działalności oraz wpływające na nie przez swoje funkcje (BŚ, WHO, UNDP, UNICEF, UNEP, WIPO, UNIDO, MOP, OIE, WTO, MFW, UNCTAD)	349
IV.1.1.2.3.	Koordinacja i współpraca międzyorganizacyjna	357
IV.1.1.3.	Sposób uczestnictwa i miejsce w globalnym zarządzaniu bezpieczeństwem żywnościowym	359
IV.1.2.	Organizacje regionalne	363
IV.1.2.1.	Organizacje regionalne działające na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego państwom członkowskim	365
IV.1.2.2.	Organizacje regionalne działające na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego na świecie	377
IV.1.2.3.	Organizacje regionalne świadczące pomoc i koordynujące działania w obszarze bezpieczeństwa żywnościowego	384
IV.1.2.4.	Sposób uczestnictwa i miejsce w procesie globalnego zarządzania bezpieczeństwem żywnościowym	390
IV.2.	PAŃSTWA	392
IV.2.1.	Państwa rozwinięte	394
IV.2.1.1.	Wyznaczniki podmiotowości	396
IV.2.1.2.	Przejawy uczestnictwa	406
IV.2.1.3.	Sposób uczestnictwa i miejsce w globalnym zarządzaniu bezpieczeństwem żywnościowym	410
IV.2.2.	Państwa rozwijające się	411
IV.2.2.1.	Wyznaczniki podmiotowości	412
IV.2.2.2.	Przejawy uczestnictwa	415
IV.2.2.3.	Sposób uczestnictwa i miejsce w globalnym zarządzaniu bezpieczeństwem żywnościowym	419
IV.3.	PODMIOTY NIEPAŃSTWOWE	421
IV.3.1.	Organizacje pozarządowe	423
IV.3.1.1.	Wyznaczniki podmiotowości	426
IV.3.1.2.	Przejawy uczestnictwa	431
IV.3.1.3.	Sposób uczestnictwa i miejsce w globalnym zarządzaniu bezpieczeństwem żywnościowym	437

IV.3.2. Społeczeństwo obywatelskie	441
IV.3.2.1. Wyznaczniki podmiotowości	442
IV.3.2.2. Przejawy uczestnictwa	444
IV.3.2.3. Spóśb uczestnictwa i miejsce w globalnym zarządzaniu bezpieczeństwem żywnościowym	447
IV.3.3. Korporacje transnarodowe	449
IV.3.3.1. Wyznaczniki podmiotowości	451
IV.3.3.2. Przejawy uczestnictwa	459
IV.3.3.3. Spóśb uczestnictwa i miejsce w globalnym zarządzaniu bezpieczeństwem żywnościowym	464
ROZDZIAŁ V STRUKTURY I INSTRUMENTY GLOBALNEGO ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNÓŚCIOWYM	467
V.1. STRUKTURY ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNÓŚCIOWYM	468
V.1.1. Struktury 'stare'	469
V.1.1.1. Prawo międzynarodowe	469
V.1.1.2. Organizacje międzynarodowe	476
V.1.1.2.1. Komitet ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego – CFS	480
V.1.1.2.2. Komisja Kodeksu Żywnościowego	484
V.1.1.3. Reżimy międzynarodowe	488
V.1.1.3.1. Międzynarodowy reżim zbożowy	489
V.1.1.3.2. Międzynarodowy reżim pomocy żywnościowej	493
V.1.1.3.3. Międzynarodowy reżim ochrony nowych odmian roślin – UPOV	496
V.1.2. Struktury 'nowe'	499
V.1.2.1. Struktury sieciowe	500
V.1.2.1.1. Grupa Konsultacyjna ds. Międzynarodowych Badań w Rolnictwie – CGIAR	504
V.1.2.1.2. Międzynarodowa Sieć Bezpieczeństwa Żywnościowego – IFSN	506
V.1.2.1.3. Światowy Przegląd Ochrony i Technologii – WOCAT	510
V.1.2.2. Partnerstwa	512
V.1.2.2.1. Globalny Sojusz na rzecz Poprawy Stanu Odżywienia – GAIN	515
V.1.2.2.2. Sojusz przeciwko Głodowi i Niedożywieniu – AAHM	517

V.1.2.3. Grupy nieformalne	518
V.1.2.3.1. Grupa G8	519
V.1.2.3.2. Grupa G20	522
V.1.2.4. Globalne konferencje: Światowy Szczyt Żywnościowy z 1996 roku, Światowy Szczyt Żywnościowy – 5 lat później z 2002 roku, Światowy Szczyt Bezpieczeństwa Żywnościowego z 2009 roku	526
V.1.2.4.1. Cel	527
V.1.2.4.2. Skład i reprezentacja	527
V.1.2.4.3. Interakcje pomiędzy uczestnikami	528
V.1.2.4.4. Efekty	530
V.2. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOSCIOWYM	533
V.2.1. Instrumenty służące do podniesienia poziomu bezpieczeństwa żywnościowego	534
V.2.1.1. Globalne programy i strategie	534
V.2.1.2. Wskaźniki	536
V.2.1.3. Globalne systemy informacyjne	538
V.2.1.4. Standardy	540
V.2.1.5. Prawo do żywności	545
V.2.1.6. Międzynarodowa polityka handlowa	547
V.2.1.7. Działania w obszarze rolnictwa	550
V.2.2. Instrumenty służące do eliminacji barier w zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego	552
V.2.2.1. Globalne systemy wczesnego ostrzegania	553
V.2.2.2. Rezerwy żywnościowe	554
V.2.2.3. Fundusze bezpieczeństwa żywnościowego	557
V.2.2.4. Pomoc żywnościowa	557
 ROZDZIAŁ VI OCENA I PERSPEKTYWY GLOBALNEGO ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOSCIOWYM	 561
VI.1. OCENA GLOBALNEGO ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOSCIOWYM	562
VI.2. PERSPEKTYWY GLOBALNEGO ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOSCIOWYM	568

VI.2.1. Powrót do rozwiązań jednostronnych	568
VI.2.2. Instytucjonalizacja rozwiązań hybrydowych	571
VI.2.3. W kierunku 'globalnego legalizmu'	572
ZAKOŃCZENIE	575
BIBLIOGRAFIA (wybór)	581
SUMMARY	629
SPIS TABEL	635
SPIS RYSUNKÓW	639